

Meertaligheid op de werkvloer in het Generatieve AI-tijdperk

Inzichten rond taal en communicatie voor specifieke doeleinden bij alumni Bedrijfswetenschappen en Economie

Jana Declercq, Anouk Bax, Griet Boone, Stephanie Hughes, Sophie Limbos, Craig Rollo, Lieve Vangehuchten (UAntwerpen)

Samenvatting

In onze kennismaatschappij zijn meertaligheid en sterke communicatievaardigheden in veel werkcontexten onmisbaar. Tegelijk zijn er de afgelopen jaren disruptieve ontwikkelingen geweest door het snel groeiende gebruik van generatieve AI (GenAI), die een grote invloed hebben in de context van (meertalige) professionele communicatie. Deze ontwikkelingen stellen het hoger onderwijs – met name opleidingen die talenonderwijs voor specifieke doeleinden aanbieden – voor vragen over hoe dit onderwijs er met het oog op deze ontwikkelingen uit moet zien.

Om hier inzicht in te krijgen, bevroegen we alumni van de Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie aan de Universiteit Antwerpen over de volgende aspecten: 1) hun professionele profiel op het vlak van taal- en communicatievaardigheden; 2) hoe zij terugkijken op het talenonderwijs, en 3) hoe zij omgaan met de beschikbaarheid van GenAI-tools op de werkvloer. We analyseerden de vragenlijst-antwoorden van 116 respondenten en 9 semigestructureerde interviews. Uit ons onderzoek bleek dat de respondenten bijna allemaal in een sterk meertalige werkomgeving werken en een scala aan communicatieve vaardigheden gebruiken. Ze gaven aan GenAI vooral voor schriftelijke taken te gebruiken en verwachten dat dit gebruik zal toenemen. Mondelinge vaardigheden, die (vooralsnog) in realtime weinig door GenAI ondersteund worden, vinden ze zeer belangrijk. Daarom benadrukken ze het belang van talenonderwijs dat ook zonder GenAI taal- en communicatievaardigheden oefent, omdat op die manier de nodige kritische vaardigheden ontwikkeld worden om het potentieel van GenAI ten volle te benutten op een verantwoorde manier. In de discussie reflecteren we over wat dit betekent voor het talenonderwijs voor specifieke doeleinden binnen de opleidingen in de Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie en daarbuiten.

Abstract

In our knowledge society, multilingualism and strong communication skills are indispensable in many professional contexts. However, in recent years, the rapid growth in the use of generative AI (GenAI) has been a disruptive development, including in the field of (multilingual) professional communication. This raises important questions for higher education, especially for language instruction for specific purposes (LSP), and questions about how language education should evolve in the light of these developments.

To gain insight into this, we surveyed alumni from the Faculty of Business and Economics at the University of Antwerp about: 1) their professional profile in terms of language and communication skills; 2) their reflections on the language education they received during their studies; and 3) how they engage with the availability of GenAI tools, now and in the future. We analysed the survey responses of 116 participants and conducted 9 semi-structured interviews.

Our research revealed that nearly all respondents work in highly multilingual environments and use a wide range of communication skills. They use GenAI mainly for written reporting and expect its use to increase further, but they also express some reservations. Firstly, they view oral skills as highly important, for which (for now) little real-time GenAI support is available. Secondly, they emphasize the value of language education that also fosters skills independent of GenAI use, as this is essential for developing the critical abilities needed to work effectively with such tools. In our discussion, we further reflect on what these findings mean for language education for specific purposes, within programmes in the Faculty of Business and Economics and beyond.

1. INLEIDING

Deze studie onderzoekt (de perceptie van) de taal- en communicatievaardigheden van alumni van de Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie van de Universiteit Antwerpen op de werkvloer, en hoe de recente opkomst van generatieve AI (GenAI)-tools¹ die beïnvloedt. Het hoger onderwijs in België, maar ook in veel andere landen, heeft een traditie waarin talenonder-

¹ AI en GenAI worden in deze studie als synoniemen gebruikt vanwege de leesbaarheid. Hoewel generatieve AI technisch gezien een subcategorie is van AI, verwijzen beide termen in de huidige praktijk die wij hebben bestudeerd vrijwel uitsluitend naar generatieve toepassingen zoals ChatGPT, Gemini of Copilot.

wijs ook in niet-talige richtingen aangeboden wordt. Deze traditie is gegrond in het feit dat sterke taal- en communicatievaardigheden in veel contexten essentieel zijn voor de aansluiting op de arbeidsmarkt. In onze internationaal georiënteerde economie is meertaligheid de norm, en is het spreken van meerdere talen een belangrijk voordeel of soms zelfs onmisbaar voor de toegang tot bepaalde jobs (Schlegelmilch & Crook, 1988; Marconi *et al.*, 2023; zie ook sectie 2). Onderzoek toont bijvoorbeeld aan dat de grote meerderheid van de vacatureteksten voor functies met een hoogopgeleid profiel specifieke talencompetenties vereist (Marconi *et al.*, 2023). Maar ook over talen heen vragen vele (hoogopgeleide) functies specifieke communicatievaardigheden die vaak oefening en toelichting vergen. Het hoger onderwijs komt tegemoet aan deze vraag en focust binnen de leerlijn professionele communicatie op specifieke leerdoelen. Hier denken we aan het hanteren van specifiek jargon of specifieke standaarden van professioneel en/of academisch taalgebruik, argumentatieve vaardigheden zoals onderhandelen en debatteren, het correct gebruik van genrespecifieke taal in vacatureteksten, sollicitatiebrieven, productvoorstellen, marketing- en reclamediscounts, et cetera.

In de context van dit soort talenonderwijs, ook wel taal voor specifieke doeleinden (*Languages for Specific Purposes*, LSP) genoemd, is het essentieel om het materiaal en de aanpak relevant te houden voor de professionele praktijk. Net die professionele praktijk is de laatste jaren sterk aan het veranderen op het vlak van taal- en communicatiecompetenties, voornamelijk door het gebruik van GenAI-tools zoals ChatGPT, DALL-E, Copilot, Gemini enzovoort. Schrijftaken worden al langer ondersteund door hulpmiddelen zoals online woordenboeken, synoniemnetwerken, vertaalwebsites, en grammatica- en spellcheckers (Strobl *et al.*, 2019). Maar de manier waarop generatieve artificiële intelligentie zelf (delen van) teksten kan schrijven, komt neer op een belangrijke verandering in hoe op de werkvloer met (vooral) geschreven taal wordt omgegaan. Dit stelt zowel werkgevers als (LSP-)docenten in het hoger onderwijs voor nieuwe uitdagingen. In het hoger onderwijs gaat het dan vooral om de vraag hoe we goed talenonderwijs kunnen blijven aanbieden dat uitgaat van de recente ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, zonder de belangrijke pedagogische basisprincipes van taalleren uit het oog te verliezen. In dit onderzoek hebben we daarom alumni bevraagd die minstens een bachelordiploma aan de Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie van de Universiteit Antwerpen hebben behaald. We namen een vragenlijst af bij 116 participanten en hielden diepte-interviews met 9 participanten. We bevroegen zowel kwalitatief als kwantitatief hoe deze deelnemers kijken naar 1) hun taal- en

communicatievaardigheden op de werkvloer; 2) hoe de talenopleiding in hun bachelor al dan niet aansluit bij hun huidige professionele praktijk; en 3) welke rol GenAI daarin speelt.

2. ACHTERGROND VAN DE STUDIE

Sinds het ontstaan van de Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie van de Universiteit Antwerpen is internationale professionele communicatie een vaste component van het curriculum van toekomstige economen en handelsingenieurs in hun opleiding tot meertalige en interculturele managers (Verdonk, 2005). De vier talen die traditioneel deel uitmaken van het curriculum zijn Duits, Engels, Frans en Spaans, elk op hun eigen manier invloedrijke en relevante economische *linguae francae* (Hahm & Gazzola, 2022; Melitz, 2018; Marconi *et al.*, 2023; Stein-Smith, 2017).

De beslissing om te blijven inzetten op talen als een belangrijke troef voor *employability* (Lupták, 2024; Villegas, 2024) is een keuze die op onderzoek gebaseerd is. De exponentieel toenemende internationalisering en globalisering sinds de jaren 1980 ging gepaard met een transport- en communicatierevolutie. In die context is vreemdetalenkennis voor het bedrijfsleven als deel van het menselijk kapitaal steeds belangrijker geworden, aangezien het een competitief voordeel inhoudt (Chiswick, 2008; Schlegelmilch & Crook, 1988; Schlegelmilch & Ross, 1987; Swift, 1990; Swift, 1991). Dit onderzoek wees uit dat vreemdetalenkennis en succesvolle internationalisering correleren, en toonde aan dat vreemdetalenkennis hand in hand gaat met een grotere interculturele openheid, wat de kans op internationaal succes aanzienlijk vergroot. Anderzijds bleek een gebrek aan vreemdetalenkennis de ‘psychologische’ afstand tussen de thuismarkt en de buitenlandse exportmogelijkheden negatief te beïnvloeden, met negatieve gevolgen voor het internationaliseringsproces (Turnbull & Welham, 1985; Ursic & Czinkota, 1989). Begin 21ste eeuw was er de grote ELAN-studie (CiLT & InterAct International, 2006) in opdracht van de Europese Commissie die onomstotelijk bevestigde dat vreemdetalenkennis essentieel is voor de omzet van bedrijven. Dit onderzoek werd uitgevoerd bij 2000 kmo’s en 30 multinationals in 29 Europese landen (EU- en kandidaatslanden). De studie kwam tot de conclusie dat te veel omzet verloren gaat door de gebrekkige talenkennis van het personeel en de daarmee gepaard gaande interculturele problemen. Bijna de helft van de bevraagde ondernemingen gaf te kennen in de toekomst extra de nadruk te willen leggen op de talenkennis en interculturele vaardigheden van hun (toekomstige) werknemers.

Daar waar eerder onderzoek voornamelijk focuste op de relatie tussen vreemdetalenkennis en economische output, zoals omzetgroei of exportprestaties, plaatst recenter onderzoek deze correlaties binnen een ruimer kader. Hierin komen interculturele communicatieve competentie en identiteit centraal te staan (Harzing & Feely, 2008; Pietrzyk-Kowalec, 2023; Schroedler, 2018). In een geglobaliseerde economie, gekenmerkt door hyperdiversiteit en meertalige interactie, blijkt dat het louter beheersen van een vreemde taal niet langer volstaat. De nadruk ligt alsmaar meer op relationeel management in meertalige en interculturele omgevingen, en op het strategisch inzetten van taal in functie van sociale en professionele positionering (Brannen *et al.* 2014; Deardorff, 2009; Dodoo, 2025; Park, 2020). Onderzoek toont aan dat professionals met interculturele competenties, waaronder het vermogen om communicaties tijlen aan te passen aan culturele contexten en om met ambiguïteit om te gaan, beter scoren op het vlak van leiderschap, innovatie en teamcohesie in internationale settings (Davidaviciene & Majzoub, 2022; Freking, 2025; Tang, 2019). Tegelijkertijd groeit het besef dat persuasieve discourscompetenties onmisbaar zijn voor professionals die opereren in meertalige en multiculturele omgevingen. We denken dan aan het kunnen opbouwen van redeneringen, het anticiperen op tegenargumenten, en het moduleren van taalgebruik in functie van publiek en doelstelling. Discursieve overtuigingskracht, of de bekwaamheid om argumentatief, strategisch en effectief te communiceren, speelt een sleutelrol in onderhandelingen, besluitvormingsprocessen, leiderschapscommunicatie en crisisbeheer (Ilie *et al.*, 2019). Taal wordt daarbij niet langer gezien als louter instrumenteel, maar als performatief en identiteitsvormend binnen professionele praktijken en praktijkgemeenschappen (Angouri, 2014; Angouri & Piekkari, 2018; Ehrenreich, 2009).

Het belang van deze dimensie wordt ook erkend in het huidige onderwijsbeleid: in talencurricula voor specifieke doeleinden komt de nadruk steeds prominenter te liggen op discursief-functionele taalvaardigheid in professionele contexten. Studenten worden daarom in de eerste plaats opgeleid om strategisch, registerspecifiek, pragmatisch gepast en persuasief te kunnen communiceren in een meertalige arbeidsmarkt (Darics, & Koller, 2019; Darics, 2022; Darics & Clifton, 2023). Een bijkomend doel is dat leerders in staat zijn om hun sociale rol op te nemen als bemiddelaars, onderhandelaars of vertegenwoordigers van een belangengroep in de steeds diverser wordende maatschappij (Council of Europe, 2020).

Een tweede kerndimensie van deze onderwijspraktijk is intercultureel bewustzijn, opgevat als zowel kennisdomein als handelingsbekwaamheid. De interculturele competentie wordt niet benaderd als abstract begrippenkader,

maar als een concrete gedragscomponent binnen de bedrijfscommunicatie. Studenten leren op die manier omgaan met culturele gevoeligheden, institutionele verschillen en contextuele communicatiestijlen. Hierbij is het belangrijk dat de cognitieve component, namelijk kennis van de geschiedenis, politieke instellingen en sociaal-economische actualiteit van de doeltaalregio, systematisch wordt gecombineerd met affectieve vaardigheden (zoals empathie en openheid) en praktische strategieën voor cultureel gepaste interactie (Dear-dorff, 2020; Wagner & Byram, 2017).

Tegen deze achtergrond dringt zich een hernieuwde reflectie op over de plaats van taalvaardigheid en interculturele competentie binnen professionele communicatie, zeker nu artificiële intelligentie in al haar vormen, en in het bijzonder generatieve AI, die communicatie ingrijpend hertekent (Baygi & Huysman, 2025; Babashahi *et al.*, 2024; Gans, 2024; Hossen *et al.*, 2025). In professionele communicatie is de plaats van GenAI intussen al stevig verankerd. Getuige daarvan is de recente explosie van opleidingen rond AI in communicatie, gaande van gespecialiseerde modules bij beroepsorganisaties over *Massive Open Online Courses* (MOOCs) en de *Google AI for Business*-cursus, tot praktische workshops voor communicatieprofessionals door consultants. In die opleidingen wordt AI gepositioneerd als een *agent* die niet louter ondersteunt, maar de inhoud en de toon van professionele boodschappen ook mee vormgeeft, en zo invloed uitoefent op besluitvormingsprocessen, merkidentiteit en klantenrelaties. Onderzoek wijst uit dat GenAI gebruikt wordt in bedrijfscommunicatie om ideeën te genereren, tekst te schrijven, samen te vatten en te vertalen, beeld en video te creëren, impact te meten, data te analyseren en informatie op te zoeken, te brainstormen met chatbots en virtuele assistenten, et cetera (Cardon *et al.*, 2024; Kalogiannidis *et al.*, 2024; Baert *et al.*, 2025; Rohrbach & Makhortykh, 2025). Als we kijken naar Vlaamse cijfers, zien we dat de Digimeter van 2024 (De Marez *et al.*, 2025) toont dat 45% van de algemene bevolking AI-toepassingen gebruikt, waarvan 28% minstens maandelijks. Dit is een stijging van 10% ten opzichte van 2023. Van de groep Vlamingen die AI gebruikt, doet 43% dat inmiddels voor professionele doeleinden (een stijging van 2% ten opzichte van 2023). Dit cijfer uit de Digimeter wordt bevestigd door onderzoek van de Universiteit Gent naar AI op de werkvloer, waarbij 45% van de respondenten aangeeft AI professioneel te gebruiken (Baert *et al.*, 2025). De algemene Vlaamse bevolking is grotendeels neutraal ten opzichte van AI (45% in 2024), met een stijging in negatieve houdingen (van 10% naar 23% in 2024), en ook een lichte stijging in positieve attitudes (De Marez *et al.*, 2025). De bevraging rond AI op de werkvloer toont dat de percepties in de professionele context positiever zijn. Van wie AI

voor professionele doeleinden gebruikt, vindt de meerderheid dit nuttig (77%) en aangenaam (66%) (Baert *et al.*, 2025). Ook rapporteren participanten dat AI hun werk vaak sneller (68%) en kwalitatiever (58%) maakt. Qua perceptie worden AI-geassisteerde of -gegenereerde teksten algemeen als professioneel en effectief gezien. Toch kunnen ze ook een bedreiging vormen op relationeel vlak, namelijk in bepaalde sociaal gevoelige contexten (zoals bij het feliciteren van een team), aangezien ze dan niet betrouwbaar of oprecht overkomen, en dus een risico inhouden voor de band tussen een manager en zijn team (Cardon & Coman, 2025). Dit wijst op het belang van het strategisch inzetten van AI-gegenereerde of -ondersteunde communicatie, en de rol die talenonderwijs kan spelen in het ontwikkelen van een metapragmatisch bewustzijn hierrond.

In de bevraging van de Universiteit Gent (Baert *et al.*, 2025) geven ook veel respondenten aan dat hun werk de komende vijf jaar substantieel zal veranderen door AI (47%), al gaan ze grotendeels niet akkoord met de stelling dat hun job zal verdwijnen of hun takenpakket zal verkleinen. Verder geven ze ook aan dat collega's (in vergelijking met AI als sparringpartner) belangrijk blijven. Bezorgdheden rond AI bij respondenten gaan over de veiligheid van data, controle door AI, en onfaire beslissingen die daar mogelijk uit voortvloeien. Dat is grotendeels in lijn met internationaal onderzoek, dat toont dat er in de bedrijfswereld, net als meer algemeen in de samenleving, bezorgdheid is over jobzekerheid, privacy en veiligheid, bias, en een verlies van authenticiteit als gevolg van AI (Yue *et al.*, 2024).

Daarnaast is er ook het onderzoek over het integreren van AI in de onderwijscontext. Onder studenten ligt het Vlaamse AI-gebruik op 73%, wat een stijging inhoudt van 23% ten opzichte van 2023 (De Marez *et al.*, 2025). Ook bij Vlaamse studenten is AI dus zeer ingeburgerd. Eerder onderzoek toont dat er zowel uitdagingen als opportuniteiten zijn in de context van het leren van vreemde talen in het hoger onderwijs. Zo worden GenAI-tools in het vreemdetalenonderwijs al regelmatig gebruikt in schrijfonderwijs om feedback te geven, om voorbeelden van teksten te genereren (en eventueel te vergelijken met zelfgeschreven teksten), om bronnen te zoeken, data te verzamelen, en te brainstormen (Wang & Dang, 2024). Het gebruik van chatbots biedt dan weer opportuniteiten voor gesproken taalbeheersing, en kan onder andere spreekangst verminderen en de uitspraak verbeteren (Du & Daniel, 2024). Maar net als in andere contexten zijn er risico's, namelijk rond academische integriteit, bias, het volledig steunen op GenAI van leerders, en het gebrek aan leerwinst dat daarmee samenhangt (Law, 2024; Wang & Dang, 2024).

Er is dus toenemende evidentie dat GenAI-technologieën een tweesnijdend zwaard zijn: enerzijds ondergraven ze de klassieke leerdoelen van talenonderwijs, met het risico dat de ontwikkeling van taalkundige nauwkeurigheid naar de achtergrond verdwijnt (Dwivedi *et al.*, 2023). Anderzijds ontstaan er net dankzij deze *AI-mediation* nieuwe leerkansen die het taal- en communicatieonderwijs voor specifieke doeleinden kunnen oriënteren op hogere-ordevaardigheden: studenten moeten leren om AI-output te interpreteren, te evalueren en kritisch te herformuleren, rekening houdend met doelgroep, genre, toon en communicatieve situatie (Kaban & Stachowicz-Stanusch, 2023). Dit vergt metataalbewustzijn (bv. inzicht in genres, stijlverschillen en discoursconventies), functionele geletterdheid (bv. gepaste selectie en herwerking van gegenereerde content), en interculturele competenties zoals het herkennen van stereotypen of het vermijden van culturele onhandigheid. In plaats van enkel tekst te schrijven, leren studenten hoe ze tekst kunnen cocureren in samenwerking met GenAI (AlAfnan *et al.*, 2024; Lee & Palmer, 2025). Hiermee wordt taalvaardigheid meer dan ooit gekoppeld aan kritisch denken, mediawijsheid en ethische communicatievaardigheid, competenties die vandaag als essentieel gelden voor professionals in internationale en digitale contexten (Devasto & Palmer, 2024; Fleischmann *et al.*, 2024).

Om deze redenen willen wij met deze studie, gebaseerd op een enquête en interviews bij alumni van de Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie aan de Universiteit Antwerpen, een actueel en genuanceerd beeld schetsen van de veranderende communicatienoden binnen economische en bedrijfscontexten en de impact van GenAI op professionele communicatie in kaart brengen. Concreet beoogt de studie een state-of-the-art beeld te bieden van de huidige vereiste communicatievaardigheden op de werkvloer en hoe die zijn geëvolueerd, evenals van de rol die generatieve AI speelt bij het ondersteunen, hervormen en soms zelfs vervangen van deze vaardigheden. Eerdere interne bevragingen, met name twee facultaire alumni-enquêtes uit de jaren 1993 en 2008, beperkten zich tot de vraag welke talen nodig zijn op de werkvloer, en tot het in kaart brengen van algemene receptieve en productieve taalvaardigheden (Van den Hauwe & Braecke, 1993; Verboven *et al.*, 2008). Ook meer recente studies, zoals de UCLouvain-enquête (Degrave & Hiligsmann, 2021), uitgevoerd vóór de brede doorbraak van generatieve AI, spitsen zich toe op het bevragen van het gebruik van de talen en basisvaardigheden, zonder in te gaan op het strategische, situationele en discursieve gebruik ervan. Deze studie is in die zin vernieuwend omdat ze wel die verdiepende vragen stelt. Door het bevragen van onze alumni willen we inzicht krijgen in de (nieuwe) eisen die aan academisch meertalig communicatievaardigheidsonderwijs voor spe-

cifieke doeleinden moeten worden gesteld, en kritisch, maar ook constructief exploreren welke rol generatieve AI hierin kan spelen. Deze inzichten kunnen op hun beurt bijdragen aan de (her)ontwikkeling van taal- en communicatie-curricula waarin AI-geletterdheid, discursieve wendbaarheid en intercultureel bewustzijn hand in hand gaan.

3. METHODE

3.1. ONDERZOEKSOPZET

In de eerste fase van deze studie werd een vragenlijst ontworpen en afgenomen (zie appendix 1). Deze vragenlijst peilde naar de volgende zaken bij de participerende alumni van de Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie (FBE) van de Universiteit Antwerpen:

1. Algemene achtergrond: leeftijd, gender, begin en einde van de bachelor- en masterstudie, de afstudeerrichting, de gevolgde taalvakken, andere opleidingen en diploma's
2. Talenprofiel: primaire taal en andere talen, waar deze talen verworven zijn, niveau van de talen
3. Professioneel profiel: jaren werkervaring, huidige functie, huidige sector, eerdere werkervaring, wel/geen buitenlandervaring
4. Taalgebruik op de werkvloer: talen voor dagelijks gebruik en occasioneel gebruik, doeleinden, specifieke communicatieve vaardigheden
5. Artificiële intelligentie: gebruik GenAI-tools, perspectief op de toekomst rond GenAI in het algemeen en in relatie tot communicatievaardigheden

De vragenlijst werd ontwikkeld door de auteurs van deze studie (een alumna die als jobstudente meewerkte en zes docenten aan de Universiteit Antwerpen die allemaal betrokken zijn bij het talenonderwijs voor specifieke doeleinden aan de Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie). De vragenlijst werd enkele keren getest en verfijnd en daarna onder alumni verspreid. De gesloten items omvatten dichotome vragen, 10-punts Likert-schalen, multiple responsevragen, meerkeuzevragen, rangordevragen en open vragen. Alle meerkeuzevragen waren verplicht in te vullen om door te kunnen gaan naar de volgende vraag. Open vragen waren facultatief. Op het einde van de vragenlijst konden alumni hun gegevens achterlaten als ze interesse hadden om deel te nemen aan

een interview. In deze semigestructureerde interviews (zie appendix 2) werden dezelfde onderwerpen behandeld, maar dan met meer ruimte voor aanvullende inzichten van de deelnemers.

De dataverzameling vond plaats tussen juli en oktober 2024. De enquête werd in eerste instantie verspreid via de alumninieuwsbrief en gepubliceerd op de alumniwebpagina van de Universiteit Antwerpen. Daarnaast werd de enquête ook gedeeld via de officiële socialmediakanalen van de faculteit (LinkedIn en Facebook) en via de persoonlijke LinkedIn-netwerken van de betrokken onderzoekers. Aangezien de initiële responsgraad onvoldoende bleek, werden aanvullend alumni gezocht via LinkedIn en persoonlijk aangeschreven. Deze meerzijdige strategie had als doel een steekproef met voldoende omvang en variatie te verkrijgen, zodat een completer beeld van de alumnipopulatie kon worden verkregen.

Voor de studie werd toestemming gevraagd en verkregen van de Ethische Adviescommissie Sociale en Humane Wetenschappen van de Universiteit Antwerpen.

3.2. PARTICIPANTEN

In totaal werden 119 respondenten geregistreerd. Na een eerste datacleaning werden respondenten uitgesloten die hun bacheloropleiding niet aan de FBE hadden gevolgd en bleven er 116 geldige cases over. 82 respondenten vulden de enquête helemaal in. Respondenten die de enquête niet volledig voltooiden, werden toch opgenomen in de analyse, voor zover zij geldige antwoorden gaven op de specifieke vragen. Op deze manier werd zoveel mogelijk gebruikgemaakt van de beschikbare gegevens. Om deze reden geven we in de analyse telkens mee hoeveel respondenten een bepaalde vraag hebben ingevuld, en op welk absoluut totaal de percentages dus berekend zijn.

De deelnemers zijn grotendeels jonge FBE-alumni; van de 86 participanten die de vraag rond werkervaring invulden, geeft 77,91% aan 1 tot 5 jaar werkervaring te hebben. 66,28% van de respondenten heeft 1 tot 3 jaar werkervaring. De twee oudste deelnemers geven aan 47 en 50 jaar werkervaring te hebben. Het merendeel van de respondenten werkt in België (79/92 deelnemers, ofwel 79,02%); van de 21,98% die in het buitenland actief is, geven 6 van de 13 alumni (46,15%) aan dat het internationale deel van hun job in Nederland plaatsvindt. Deelnemers zijn actief in verschillende sectoren, met financiële consultancy en audit (17,4%) en IT (12%) als koplopers (op een to-

taal van 89 respondenten). Ook wat betreft functiebeschrijvingen is er een grote verscheidenheid, zoals tabel 1 weergeeft:

	Functiebeschrijving	Percentage
1	Functies gericht op data-analyse (onderzoek, consultancy)	26,97
2	Management van processen en teams	24,72
3	IT-functies	11,24
4	Marketing, verkoop of communicatie	10,11
5	Verzekeringen, audit, boekhouding	6,85
6	Human Resources (HR)	5,62
7	Onderwijs	4,49

Tabel 1: *Functiebeschrijvingen respondenten.*

3.3. DATA-ANALYSE

De analyse van de vragenlijstdata werd uitgevoerd met behulp van twee softwarepakketten: STATA (descriptieve statistiek) en SPSS (bivariate analyses). Bij multiple response-items werden niet-aangeduide opties gecodeerd als 0 indien minstens één keuze was aangeduid, om ontbrekende antwoorden correct te onderscheiden van ‘niet van toepassing’ en de analysekracht te optimaliseren. Open antwoorden werden thematisch gecodeerd en vervolgens binair vertaald. Bijvoorbeeld bij het gebruik van GenAI-tools, bij het thema ‘teksten vertalen’, 1 = thema aanwezig, 0 = thema afwezig.

Bij de vragen waarbij respondenten leerinhouden uit specifieke taalvakken moesten ordenen van meest nuttig naar minst nuttig (zie appendix 1) werd een systematisch positioneel effect vastgesteld, waarbij de volgorde van presentatie van de antwoordopties grotendeels werd behouden. Deze data werden daarom niet verder gebruikt.

Bij de bivariate analyses werd standaard de Fisher’s Exact-toets gebruikt voor verbanden tussen categorische variabelen met kleine subgroepen. Voor ordinale of continue variabelen werd meestal de Mann-Whitney U-toets toegepast (bv. AI-gebruikers vs. niet-gebruikers), tenzij voldaan was aan de voorwaarden voor een t-toets (normale verdeling én ≥ 30 respondenten per groep); in de praktijk gebeurde dit zelden, waardoor niet-parametrische alternatieven de voorkeur kregen. Bij grotere subgroepen werd de chi-kwadraattoets van Pearson gebruikt, mits minder dan 20% van de cellen een verwachte frequentie < 5 had.

AI-gebruik werd als ordinale variabele behandeld, waarbij hogere waarden een lagere gebruiksfrequentie representeren (laagste = dagelijks, hoogste = zelden). Groepsverschillen in gebruiksfrequentie werden geanalyseerd via Mann-Whitney U of, bij meer dan twee groepen (bv. per opleiding), de Kruskal-Wallis-toets. Correlaties met ordinale of metrische variabelen werden berekend via Kendall's tau. Voor de analyse van zelfevaluaties in taalvaardigheid werd een gemiddelde score berekend over vier deelaspecten (spreken, lezen, schrijven, luisteren). De interne consistentie van deze samengestelde schaal bleek uitstekend voor alle vier de talen: Duits ($\alpha = 0.915$), Engels ($\alpha = 0.893$), Frans ($\alpha = 0.901$) en Spaans ($\alpha = 0.942$). Pick-any-items (meerkeuzevragen met meerdere aanduidingen) waarbij minder dan vijf respondenten een bepaalde optie selecteerden, werden uitgesloten, evenals combinaties van variabelen met onvoldoende celvulling (< 5 geldige antwoorden).

Voor de interviewanalyse werden negen interviews thematisch gecodeerd door de eerste en vijfde auteur: in een overzichtstabel werd voor elke geïnterviewde een samenvatting gemaakt van drie hoofdthema's: 1) diens werkprofiel en talige omgeving, 2) terugblik op talenonderwijs, en 3) visie op en gebruik van GenAI-tools. In totaal werden 28 codes of subthema's gebruikt die onder deze drie hoofdcodes/hoofdthema's vielen (waarbij niet alle codes altijd van toepassing waren: als een specifieke taal niet werd gebruikt, werd de betreffende kolom niet aangevuld). Bij de subthema's die uiteindelijk het meest relevant bleken voor de resultaten werd er voor dat specifieke subthema in de overzichtstabel een algemene samenvatting over alle participanten geschreven. Deze dienden als input voor de resultatensectie van de paper.

4. RESULTATEN

4.1. TALENPROFIEL ALGEMEEN EN OP DE WERKVLOER

In dit onderdeel brengen we de talige wereld van de deelnemers in kaart. We sommen de primaire en andere talen op, welke talen deelnemers tijdens hun opleiding aan de faculteit FBE hebben geleerd, en waar ze verder nog taalvaardigheden verworven hebben. Daarnaast bespreken we welke talen ze op de werkvloer dagelijks of occasioneel gebruiken.

In eerste instantie bevroegen we met welke taal/talen deelnemers opgroeiden. Voor bijna alle deelnemers (99 respondenten), zo'n 96,88%, is het Nederlands (een van) hun primaire taal (talen). Daarnaast zijn de primaire talen Frans (3,12%), Berbers (2,08%) en Arabisch, Italiaans, Turks, Spaans

en Russisch (telkens 1,04%). Secundaire talen zijn Engels (98,96%), Frans (89,58%), Duits (44,79%), Nederlands (20,83%), Spaans (19,79%), Italiaans (6,25%), Roemeens (3,12%), en Arabisch en Portugees (beide 2,08%). Daarnaast worden (telkens door één persoon) nog een aantal talen vermeld, waaronder Berbers, Deens, Kantonees, Latijn, Oudgrieks, Lingala en Russisch. Daarbij zien we dat de talen van de opleiding het best vertegenwoordigd zijn bij de secundaire talen, waarbij de top 5 gevormd wordt door het Engels als globale lingua franca, naast Frans, Duits, Nederlands en Spaans.

De respondenten rapporteren ook waar ze hun talen geleerd hebben (tabel 2); meerdere antwoorden zijn hier mogelijk. De klassieke scholingsomgevingen (het middelbaar en hoger onderwijs, internationale uitwisselingen) die ze doorlopen hebben, blijken daarin de hoofdrol te spelen. Ook het werk blijkt een leeromgeving te zijn, vooral voor Engels en Spaans. Verder spelen informele contexten, zoals interacties met familie en vrienden, een belangrijke rol. Het leren via apps is vooral populair bij Spaans, in mindere mate voor Frans. Apps worden niet gebruikt voor Engels. Voor Engels speelt cultuur zoals tv en literatuur ook een rol.

Waar geleerd?	Engels	Frans	Spaans	Duits
Tijdens het middelbaar	82,11	96,51	31,58	81,40
Tijdens hogere studies	76,84	74,42	78,95	69,77
Taaltraining (bv. Linguapolis)	1,05	5,81	5,26	0
Werkomgeving	42,11	18,60	26,86	9,30
Familie in het buitenland	4,21	4,65	0	6,98
Via een app	0	10,47	15,79	6,98
Met familie/vrienden	31,58	16,28	31,58	16,28
Uitwisselingsprogramma (AFS, Erasmus+)	18,95	6,98	26,32	0
Cultuur: tv, literatuur etc.	25,26	3,49	3,49	0
Op vakantie	1,05	0	0	2,33

Tabel 2: *Verwerving van taalvaardigheden per taal, aangegeven in procent.*

Vervolgens zoomen we in op hoe vaak en welke talen worden gebruikt op de werkvloer. De overgrote meerderheid van de respondenten geeft aan op een meertalige werkvloer te werken (73,56%), waarbij de grootste groep twee talen inzet (58,62%), 10,34% drie talen en 5,60% vier of vijf talen. Meertaligheid is dus de norm op de werkvloer. De meest gebruikte talen zijn Nederlands, gevolgd door Engels, de landstalen Frans en Duits, en Spaans. In Tabel 3 zoomen we specifiek in op het dagelijks en occasioneel taalgebruik op de werkvloer.

Taalgebruik op de werkvloer

	Nederlands	Engels	Frans	Spaans	Duits	Italiaans
Dagelijks gebruik (%)	91,95	77,01	18,39	2,30	2,30	3,45
Occasioneel gebruik (%)	8,05	16,09	40,23	4,60	13,97	2,30

Tabel 3: *Dagelijks en occasioneel gebruik per gerapporteerde taal.*

De cijfers uit tabel 3 worden ook bevestigd in de kwalitatieve interviews: de meerderheid van de respondenten spreekt twee of drie talen op de werkvloer, waarbij Nederlands vaak wordt gecombineerd met Engels en/of Frans. Verder noemden respondenten ook Kantonees, Arabisch, Portugees en Roemeens (telkens 1 respondent). In de interviews stippen alumni ook aan dat meertaligheid zeer belangrijk is en blijft op de werkvloer, gezien de realiteit van het huidige meertalige werklandschap voor hun profielen. Sommigen van hen geven expliciet aan dat ze professioneel bepaalde kansen, zoals een specifieke job, hebben gekregen vanwege hun meertalige profiel, of dat er juist deuren sloten voor andere mensen doordat meertaligheid voor een bepaalde functie een vereiste was waaraan ze niet voldeden.

De alumni geven ook een eigen inschatting van hun taalvaardigheid op een schaal van 1 tot 10 (zie tabel 4).

		Engels	Duits	Frans	Spaans
Lezen	Gem.	9,00	5,30	7,00	6,53
	Min.	7,00	2,00	2,00	3,00
	Max.	10,00	10,00	10,00	10,00
Luisteren	Gem.	8,72	4,91	6,62	6,05
	Min.	6,00	1,00	2,00	3,00
	Max.	10,00	8,00	10,00	10,00
Schrijven	Gem.	8,20	3,65	5,78	4,68
	Min.	–	1,00	1,00	1,00
	Max.	10,00	10,00	10,00	10,00
Spreken	Gem.	8,20	3,70	5,59	5,21
	Min.	5,00	1,00	1,00	2,00
	Max.	10,00	7,00	9,00	10,00

Tabel 4: *Zelfgerapporteerde scores per vaardigheid per taal.*

Over alle talen heen is te zien dat respondenten hogere zelfevaluaties toekennen aan de receptieve vaardigheden lezen en luisteren dan aan de productieve vaardigheden schrijven en spreken. Hierbij schatten alumni hun vaardigheden

wat betreft Engels (94 respondenten) het hoogst in, met gemiddelde scores tussen 8 en 9 op 10 voor lezen, luisteren, schrijven en spreken. De laagste scores bij Engels zijn ook opvallend hoog (tussen 5 en de 7), wat kan wijzen op een bredere basisvaardigheid in het Engels onder alle deelnemers. De gemiddelde scores van Frans (85 respondenten) zijn de op een na hoogste, maar liggen een stuk lager, met een gemiddelde score van 7 voor lezen en de laagste gemiddelde score voor spreken van 5,59. De gemiddelde scores van Spaans (19 respondenten) zijn net iets lager, maar gelijkaardig aan de zelfevaluaties van Frans met een hoogste gemiddelde van 6,53 voor lezen en het laagste gemiddelde van 4,68 voor schrijven. Hierbij is er een zeer brede spreiding tussen minimum- en maximumscores, wat kan duiden op grote individuele verschillen. De zelfevaluaties van Duits (43 respondenten) scoren het laagst op alle vier de vaardigheden, met lage gemiddelden voor schrijven en spreken, respectievelijk 3,65 en 3,70.

Samenvattend kunnen we stellen dat deze resultaten tonen dat meertaligheid en divers taalgebruik op de werkvloer voor de alumni die we bevroegen de norm is, met een meerderheid die zich op de werkvloer van twee talen bedient en een minderheid van drie of zelfs meer talen. Daarbij zien we dat het verwerven van Engels, Frans, Duits en Spaans voornamelijk in het middelbaar en hoger onderwijs gebeurt, en dat de talen die ze leerden in de opleiding aan de FBE ook in hun beroepsleven worden ingezet, met Engels en Frans op kop. Op basis van de zelfevaluatie van de vaardigheden kunnen we stellen dat alumni het meeste vertrouwen hebben in hun kennis van het Engels, in mindere mate in die van het Frans, en dat ze nog veel kunnen groeien in hun vaardigheden in het Duits en Spaans.

4.2. COMMUNICATIEVE VAARDIGHEDEN OP HET WERK

De bovenstaande sectie geeft inzicht in de diverse talige profielen van de respondenten. Omdat professionele communicatie echter meer is dan het beheersen van basisvaardigheden in verschillende talen, gingen we ook na welke communicatieve vaardigheden (over talen heen) op de werkvloer van belang zijn voor onze deelnemers. In eerste instantie wilden we een beeld krijgen van de toepassingsdomeinen waarin de respondenten (n=80) gebruikmaakten van hun communicatieve vaardigheden.

Uit de vragenlijst blijkt dat er een mix is van geschreven contexten zoals e-mails (97,50%) en het schrijven van rapporten (65%), mondelinge contexten zoals presentaties (77,50%) en vergaderingen (76,00%), en (mogelijk) gemengde

contexten zoals interne communicatie met collega's (88,75%), externe communicatie met klanten (72,50%) en leveranciers (47,50%), en onderhandelingen (32,50%).

In de interviews gaan we dieper in op welke vaardigheden de bevroegde alumni het belangrijkste vinden op de werkvloer. Uit deze interviews blijkt dat de alumni vooral de nadruk leggen op het belang van mondelinge professionele vaardigheden, zoals onderhandelen, vergaderen, presenteren, maar ook op wat vaak als meer perifere vaardigheden worden gezien, namelijk informele gespreksvoering, smalltalk en interculturele competentie. De alumni benadrukken dat het creëren van verbinding en aansluiting in gesprekken een essentiële basis is voor professionele samenwerking, en dat ze deze vaardigheid dus ook nodig hebben in verschillende talen en over culturele contexten heen.

In zowel de interviews als de vragenlijst krijgen de respondenten de vraag of er naar hun mening iets ontbrak in de talenopleiding FBE, en zo ja, wat. In de vragenlijst antwoordt 15% van de respondenten dat dit voor hen het geval was. Bij de open antwoorden waarin ze dit konden toelichten, komt een duidelijke trend naar voren. De alumni geven aan dat ze graag meer tijd hadden zien gaan naar productieve en receptieve mondelinge vaardigheden, met een nadruk op vaardigheden met een interculturele component, zoals onderhandelen en smalltalk, variatie vanwege dialecten en regionale varianten, en zeggwijzen. Deze bevindingen worden bevestigd door wat in de interviews gerapporteerd wordt.

4.3. GEBRUIK VAN GENAI-TOOLS EN RELATIE TOT COMMUNICATIEVE VAARDIGHEDEN

In deze sectie gaan we dieper in op wat deelnemers rapporteren over GenAI-tools, en hoe dat zich verhoudt tot hun communicatieve vaardigheden. 71,15% van de deelnemers geeft aan GenAI-tools te gebruiken. Van die groep rapporteert 87,72% ChatGPT te gebruiken. De tweede en derde meest gebruikte tools zijn Copilot (47,37%), de AI-tool van Microsoft Office, en Google Bard/Gemini (15%), een AI-tool geïntegreerd in de producten van Google. Andere tools zijn voornamelijk eigen GenAI-tools van de bedrijven waarvoor de alumni werken (12,28%). Daarnaast worden er nog enkele kleinere tools genoemd, zoals Claude, Deepl, en Phind. Voor de drie meest gebruikte tools peilen we naar de frequentie van het gebruik, en dit blijkt voor

alle drie de tools in de meerderheid van de gevallen wekelijks of dagelijks te zijn (zie tabel 5).

Frequentie	ChatGPT	Copilot	Google Bard/Gemini	Gemiddelde
Dagelijks	30,00	29,63	22,22	29,07
Wekelijks	46,00	48,15	33,33	45,34
Maandelijks	14,00	7,41	22,22	12,79
Af en toe	10,00	7,41	11,11	9,30
Zelden	0,00	7,41	11,11	3,49

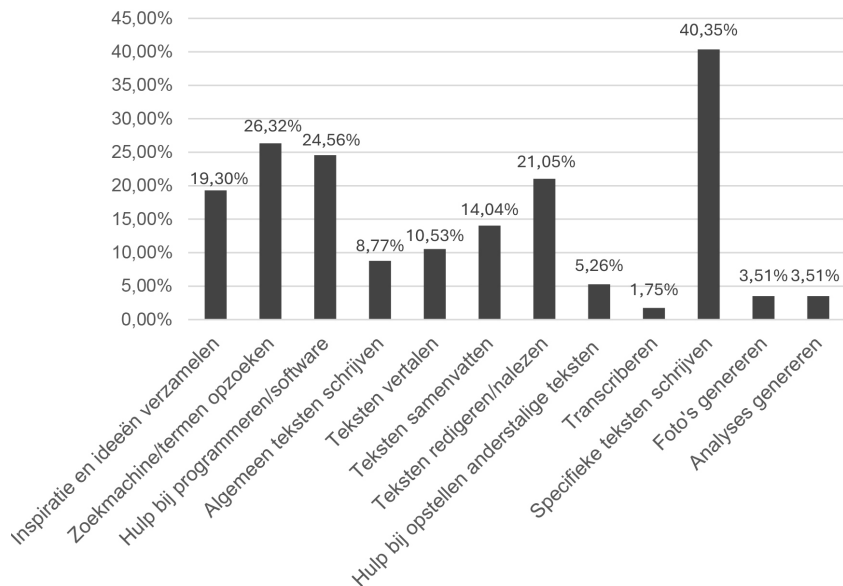
Tabel 5: Gebruik van GenAI-tools per tool en frequentie van gebruik in procent.

In de interviews noemen de alumni dezelfde tools, maar geven ze ook regelmatig aan dat het gebruik van GenAI-tools (nog) niet toegelaten of sterk be-
grensd is, voornamelijk vanwege privacyoverwegingen.

In een open vraag in de vragenlijst vragen we hoe respondenten de evolutie van AI in hun job zien op een termijn van één tot twee jaar. 73 respondenten (van de 116 in totaal) vullen deze vraag in. De meeste respondenten gaan in op de toename van het gebruik en de impact daarvan: de helft van de respon-
denten gaat ervan uit dat GenAI-tools meer gebruikt zullen worden, en een grote impact zullen (blijven) hebben, voornamelijk wat productiviteit en effi-
ciëntie betreft. 20 respondenten halen in hun antwoord robotisering en auto-
matisering aan, maar daarover zijn de meningen verdeeld: 11 van die 20 res-
pondenten zien een trend richting meer automatisering, terwijl 9 van hen de
rol van AI als ondersteunend zien, zonder mogelijkheid of risico dat mensen
worden vervangen. Specifieke taken die hier (opnieuw) genoemd worden,
zijn: teksten schrijven, verwerken, vertalen, beheersing van vakjargon, sa-
menvatten, analyses maken, grammaticahulp en administratieve taken. Speci-
fieke tekstgenres in deze antwoorden zijn mails, verslagen, presentaties,
trends voorspellen, automatisch planningen maken (bijvoorbeeld voor trans-
port) en vergadernotulen.

In de interviews komt een meer gemengd beeld naar voren wat betreft de visie op GenAI-tools. Sommige geïnterviewden zijn uitsluitend positief en vinden dat we meer moeten toewerken naar verdere integratie. Anderen zien wel po-
sitiieve kanten, zoals efficiëntie en verhoogde productiviteit en het verdwijnen
van repetitief werk, maar wijzen ook op de tekortkomingen en risico's. Hier-
onder vallen de risico's rond privacy en de GDPR-richtlijnen; foute, onvolle-
dige, eenzijdige of racistische output van GenAI-tools; de energiekosten en de
druk op het klimaat; of het verdwijnen van de eigen job.

We laten de respondenten in open antwoorden vervolgens rapporteren waarvoor ze de tools gebruiken. Meerdere antwoorden zijn mogelijk. We categoriseren die als volgt (zie figuur 1):

Figuur 1: *Gebruik van GenAI-tools per taak/doel.*

Hierbij vallen de resultaten breed uiteen in twee types taken: communicatieve en andere taken. Onder ‘andere taken’ zien we het gebruik van GenAI-tools om te brainstormen, termen op te zoeken, te helpen bij programmeren, te transcriberen, en foto’s en analyses te genereren. Bij communicatieve taken wordt GenAI vooral voor schrijfwerk gebruikt. Specifiek genoemde teksttypes zijn e-mails, vacatureteksten en functiebeschrijvingen, inhoud voor sociale media, verslagen, teksten voor presentaties en workshops, reclameteksten en -campagnes, methodologie en *high-level approaches*. Verder worden GenAI-tools voor redactie en revisie, samenvattingen en vertalingen van teksten ingezet. De rol van AI in het ondersteunen van communicatieve vaardigheden is dus onmiskenbaar. Dat wil echter niet zeggen dat alumni hun communicatieve vaardigheden niet meer inzetten: van de 57 respondenten die GenAI-tools gebruiken, geeft 91,23% aan dat ze hun communicatieve vaardigheden evenveel of zelfs meer gebruiken. Ze vermelden dat bepaalde taken makkelijker of sneller gaan, en ook dat ze leren van de tools, bijvoorbeeld op het vlak van woordenschat. Dit benadrukt dat GenAI-tools op dit moment een belangrijke ondersteunende rol spelen, maar dat de menselijke factor essentieel blijft. Dat

is ook wat uit de interviews blijkt: de tools worden gebruikt om te brainstormen en aanzetten te geven voor zaken als vragenlijsten of visieteksten; om opzoekwerk te verrichten (bronnen zoeken, iets eenvoudig uitleggen), als hulp bij programmeren of het gebruik van Excel, en om bestaande teksten samen te vatten. De meest genoemde functies in de interviews zijn echter gerelateerd aan het schrijfwerk dat alumni zelf moeten verrichten: teksten vanaf nul genereren, maar ook het redigeren en nalezen van eigen teksten, als taalcheck voor grammatica, en om te vertalen.

Uit de vragenlijst blijkt dat alumni vinden dat voornamelijk spreekvaardigheid getraind moet blijven worden zonder het gebruik van AI. De meerderheid van de respondenten geeft namelijk aan dat specifieke spreekvaardigheid (68,76%) en algemene spreekvaardigheid (53%) bij voorkeur zonder AI worden ingeoefend. Ook andere vaardigheden, waarbij aspecten van menselijke interactie centraal staan, zoals nuance, intonatie, uitspraak en stijl (beide: 17,19%) en *soft skills* (18,75%) worden, weliswaar minder, maar specifiek genoemd om zonder AI te blijven trainen. Verder worden ook meer traditionele taaldomeinen zoals grammatica (25%), woordenschat (algemeen: 26,56%; economisch/zakelijke woordenschat: 17,19%), luister- en leesvaardigheid (beide: 26,56%) aangehaald als aspecten die beter zonder AI kunnen worden aangeleerd. Ook in de interviews stippen de alumni aan dat mondelinge vaardigheden de belangrijkste focus moeten zijn in het taalvaardigheidsonderwijs. Ze benoemen hierbij opnieuw het belang van informele of algemene taalvaardigheid, zoals het begrijpen van impliciete communicatie, humor en genrekennis.

Schrijfvaardigheid daarentegen leent zich volgens onze respondenten in hoge mate voor AI-ondersteunde oefening. Zowel algemene schrijfvaardigheid (43,40%) als specifieke schrijfvaardigheid (hier worden zowel specifieke genres genoemd, zoals rapporten en mails, als specifieke taken of fases van het schrijven, zoals revisie en redactie) (39,62%), worden opvallend vaak aangeduid als vaardigheden die men met behulp van AI verder wil ontwikkelen. Daarnaast worden ook vaardigheden als grammatica (13,21%) en woordenschat (16,98%) genoemd als domeinen waarin GenAI een ondersteunende rol kan spelen. In tandem met AI-gebruik zelf noemen ze ook het belang van het kritisch interpreteren van AI-output (13,21%). Spreekvaardigheid, zowel algemeen (7,55%), specifiek (7,55%) als uitspraak (7,55%), wordt daarentegen weinig aangehaald als geschikt om te oefenen met AI, wat de eerdergenoemde voorkeur om spreekvaardigheid te oefenen zonder AI bevestigt.

In de interviews zijn er hier en daar wel wat kritische kanttekeningen bij de focus op AI-ondersteuning bij schrijven of bij taalvaardigheid in het algemeen. Alle alumni erkennen het belang en de waarde van werken met GenAI-tools, maar sommigen geven aan dat kritisch denken in het algemeen, maar ook specifiek over AI-input, zeer belangrijk is (wegens de door hen al eerder genoemde risico's rond foute output), en dat dit kritisch en analytisch denken niet of in mindere mate ontwikkeld wordt als schrijf- of leeswerk altijd met AI ondersteund wordt.

In dit deel gaan we ook na of trends in AI-gebruik correleren met 1) de afstudeerrichting van de alumni; 2) de gekozen taalvakken (Duits, Frans, Engels, Spaans); 3) of alumni al of niet een managementrol hebben; 4) welke voertaal deelnemers op het werk gebruiken; en 5) welke communicatieve taken alumni op hun werk moeten uitvoeren, zoals presentaties geven.

Er wordt een verband vastgesteld tussen het gebruik van taalvaardigheden bij het schrijven van teksten en tekstonderdelen en het algemene gebruik van AI (Fisher's Exact $p = 0.031$). Uit de rijpercentages blijkt dat handelsingenieurs hier minder gebruik van maken (22,2%, 6 respondenten) dan alumni Toegepaste Economische Wetenschappen en Sociaal Economische Wetenschappen, waar het percentage AI-gebruik telkens rond de 50% ligt. Ook bij het inzetten van taalvaardigheden voor het opstellen van rapporten zien we een gelijkaardig, zij het iets subtieler verband. Respondenten die aangeven hun taalvaardigheden actief in te zetten om rapporten te schrijven, gebruiken AI in het algemeen meer (chisq (1) = 4.19, $p = 0.041$, Cramer's $V = 0.229$). Eenzelfde verband doet zich voor bij het gebruik van taalvaardigheden in functie van communicatie met klanten. Respondenten die hun taalvaardigheden hiervoor benutten, geven aan vaker AI te gebruiken (chisq (1) = 6.69, $p = 0.01$, Cramer's $V = 0.289$). Dit verband vertaalt zich niet in significante verschillen wat betreft het gebruik van AI voor specifieke doeleinden. Voor alle andere variabelen werden geen significante verbanden gevonden.

5. DISCUSSIE EN CONCLUSIE

5.1. OVERZICHT VAN RESULTATEN

Uit onze bevraging blijkt dat de respondenten grotendeels meerdere talen inzetten op de werkvloer en dat ze een breed spectrum aan professionele communicatievaardigheden gebruiken in hun dagelijkse praktijk, wat aansluit bij de bevindingen van eerder onderzoek (zie overzicht in Villegas, 2024). In de

enquête noemen ze verschillende mondelinge en schriftelijke genres en contexten die onderdeel zijn van hun werk, en waarvoor ze dus taal- en communicatievaardigheden inzetten. Specifiek worden mondelinge vaardigheden als cruciaal beschouwd, aangezien deze *on the spot* gebruikt moeten kunnen worden, waarbij contextuele, impliciete en interculturele aspecten bepalend zijn voor succesvolle communicatie op de werkvloer. Ook kwam uit de interviews expliciet naar voren dat professionele taal- en communicatievaardigheden, die verder gaan dan de basisvaardigheden en die toelaten om strategisch, situationeel en discursief gepast meertalig te communiceren, als een belangrijke troef worden ervaren op de arbeidsmarkt. Dit besef van de alumni is in lijn met recent onderzoek dat, zoals hogerop reeds vermeld, aantoont dat talenkennis maar succesvol kan zijn als ze gepaard gaat met de nodige interculturele communicatieve competenties, argumentatieve overtuigingskracht en discursieve wendbaarheid (Brannen *et al.*, 2014; Davidaviciene & Majzoub, 2022; Freking, 2025; Harzing & Feely, 2008; Park, 2020). Verder bleek uit het onderzoek dat vreemde talen en communicatievaardigheden vooral in klassieke scholingscontexten, inclusief het hoger onderwijs, werden verworven, wat duidelijk wijst op de fundamentele, blijvend belangrijke rol van taal- en communicatieonderwijs voor professionele doeleinden. Deze bevindingen bevestigen de belangrijke rol voor onderwijsinstellingen om talen niet enkel te onderwijzen als instrumenteel communicatiemiddel, maar als performatieve sleutel tot effectieve en strategische communicatie in een meertalige en multiculturele omgeving, zoals voorgeschreven door de Raad van Europa (Council of Europe, 2020) en bevestigd in recent onderzoek (Darics, 2022; Deardorff, 2020).

Wat betreft de relatie tussen het gebruik van taal- en communicatievaardigheden en AI, rapporteren de respondenten dat ze vaak gebruikmaken van AI-tools. Hierbij ligt het gebruik in onze studie (75%) hoger dan het Vlaamse gemiddelde op de werkvloer (45%) (Baert *et al.*, 2025). Daarin speelt de jonge leeftijd van onze respondenten waarschijnlijk een rol, aangezien de studie van de Universiteit Gent aantoont dat van de werknemers jonger dan 45 jaar 53,8% AI-tools gebruikt, versus slechts 38,7% van de werknemers ouder dan 45 jaar. Maar ook als we het gebruik bij enkel jonge werknemers vergelijken, liggen de cijfers uit onze studie hoger, wat te maken kan hebben met de specifieke opleiding, de sector en het type jobs van onze respondenten. Om de effecten van leeftijd, werkervaring, type job en sector te achterhalen, is echter meer onderzoek nodig.

Als we naar de inzetbaarheid kijken, worden AI-tools specifiek ingezet bij communicatietaken, voornamelijk bij schriftelijke communicatie. De manier waarop de tools ingezet worden – ideeën genereren, vertalen, teksten schrij-

ven en dergelijke – is in lijn met eerder onderzoek (Cardon *et al.*, 2024; Baert *et al.*, 2025). De verwachting van de bevroegde alumni is dat GenAI-tools steeds meer gebruikt zullen worden.

De respondenten zien dan ook opportuniteiten om AI te integreren in het onderwijs, vooral dan op het vlak van schrijfvaardigheid. Tegelijkertijd wijzen ze op het belang van mondelinge vaardigheden, waarbij GenAI vooralsnog weinig tot geen ondersteuning kan bieden in de professionele praktijk. Daarnaast benadrukken sommigen in de interviews dat kritische en analytische vaardigheden nodig zijn om bepaalde AI-output correct te beoordelen, en dat die vaardigheden daarom het best zonder GenAI-ondersteuning geoefend worden in een klascontext. Ook hier sluiten de alumni aan bij wat er in de literatuur te vinden is over de risico's op te grote afhankelijkheid van AI bij studenten, met verlies van kritisch denken, een eigen stem, en leervermogen of leeropportuniteiten, en slechtere resultaten zodra de AI-ondersteuning wegvalt (Kosmyna *et al.*, 2025). Ook het besef bij de alumni dat een adequaat gebruik van AI om een specifieke geletterdheid vraagt, met als bouwstenen kritisch denken en ethisch handelen, wordt in eerder onderzoek benoemd en als een van de grote uitdagingen van dit nieuwe onderwijstijdperk gezien (Devasto & Palmer, 2024; Fleischmann *et al.*, 2024; Kaban & Stachowicz-Stanusch, 2023). Verder laat onze enquête de complexe samenloop zien van vaardigheden en de bedrijfscontext waarin alumni opereren: in sommige gevallen is AI nauwelijks of niet in gebruik, bijvoorbeeld wegens veiligheids-overwegingen. Dit onderzoek heeft een aantal implicaties, pedagogisch en op beleidsniveau, die we hieronder zullen bespreken.

5.2. PEDAGOGISCHE IMPLICATIES EN SUGGESTIES

Een eerste pedagogische implicatie is dat taaldocenten in het hoger onderwijs in de toekomst moeten inzetten op vaardigheden die AI (voorlopig) minder ondersteunt, zoals mondelinge vaardigheden (bv. onderhandelen, vergaderen en presenteren). Ook informele gespreksvoering zoals smalltalk mag niet worden verwaarloosd. Omdat uit de resultaten blijkt dat contextuele, impliciete en interculturele aspecten een belangrijke rol spelen in bedrijfscommunicatie, zouden ook deze aspecten een plaats moeten krijgen in het talenonderwijs voor specifieke doeleinden.

Een tweede belangrijk pedagogisch aspect betreft het schrijfonderwijs. AI wordt vooral gebruikt bij schrijftaken (bv. het schrijven van specifieke teksten), dus het schrijfonderwijs zal hierop moeten inspelen, mits de basis rond

schrijfvaardigheden geoefend blijft worden in primair en secundair onderwijs. Daarbij lijkt het wenselijk om zowel te oefenen op schrijven met als zonder AI-ondersteuning, en daarnaast ook na te denken over evaluatie. Kritische reflecties en aanvullende mondelinge rapportages bij schriftelijke opdrachten kunnen hierin een belangrijke rol spelen.

Ten derde biedt GenAI opportuniteiten om studenten meer ondersteuning en op maat gemaakte leermomenten te bieden, zoals door in gesprek te gaan met een chatbot, (deels) automatisch basisfeedback te ontvangen et cetera.

Eveneens belangrijk voor de pedagogische praktijk is dat taaldocenten rekening houden met en op de hoogte blijven van de nieuwere generaties AI. Volgende bijscholingen zijn dus wenselijk. Tot slot lijkt het ons aangewezen om te vermelden dat taaldocenten ook verder kritisch moeten blijven in verband met de ethische uitdagingen rond AI, zeker op het vlak van datagebruik en duurzaamheid, maar wat communiceren betreft ook rond het hebben van een eigen stem en unieke professionele identiteit, en het genereren van eigen ideeën. Hierover in gesprek gaan en blijven met studenten zien wij dan ook als een essentieel onderdeel van onderwijs dat gebruikmaakt van AI-ondersteuning.

5.3. BELEIDSMATIGE IMPLICATIES EN SUGGESTIES

Verder blijft het nodig om op een algemener beleidsniveau na te denken over de rol van AI, zowel in het onderwijs als in het bedrijfsleven, en op het kruispunt daarvan. Fundamentele vragen over wat universiteiten hun studenten nu precies moeten aanleren in hun rol als toekomstige werknemers zijn er altijd geweest en sluitende antwoorden zijn er niet, maar de opkomst van GenAI maakt het debat opnieuw prangend actueel. Wat leren we studenten in het hoger onderwijs, en wat verwachten we dat ze later verwerven op de werkvloer? En hoe wapenen we ze dan het best om autonoom en levenslang te leren, zowel wat betreft een stevige basis aan academische vaardigheden als aan domeinkennis? Als we willen dat studenten over de juiste vaardigheden en kennis blijven beschikken en zich zelfstandig in het bedrijfsleven kunnen ontwikkelen, moeten we goed nadenken waar we onze immer schaarse onderwijstijd aan geven. Een aantal overwegingen hierbij zijn dat tools snel veranderen, en dat alumni aangeven vrij makkelijk toegang te hebben tot opleidingen en informatie rond AI-gebruik. Daarbij in acht nemend dat studenten soms maar beperkt leren als ze die tools gebruiken, lijkt het ons minder aangewezen om veel tijd te besteden aan het puur praktische gebruik ervan. In plaats daarvan

is het oefenen van de kritische reflectie rond GenAI iets wat sowieso aansluit bij de traditie in ons curriculum om kritisch en analytisch naar communicatie te kijken, en dat is ook nodig om leerwinst te blijven waarborgen. Maar aangezien het gebruik van GenAI zo grootschalig is, overstijgt dit het talencurriculum en vraagt het om een algemener beleid rond GenAI-gebruik aan de universiteit en op de werkvloer, vooral met het oog op veiligheid, betrouwbaarheid, en het hebben van een eigen stem.

5.4. BEPERKINGEN EN VERDER ONDERZOEK

Tot slot heeft dit onderzoek enkele beperkingen die we in aanmerking moeten nemen bij de interpretatie van de resultaten, maar die tegelijkertijd ook een aanzet kunnen geven voor toekomstig onderzoek. Een eerste beperking betreft de relatief beperkte sample van deze studie, met data van 116 respondenten, waarvan er 82 de vragenlijst volledig voltooiden. De deelnemers zijn vooral jonge, Nederlandstalige alumni. Dit betekent dat mensen met een langere loopbaan – die volgens het onderzoek van de Universiteit Gent minder gebruikmaken van GenAI – ondervertegenwoordigd zijn. Daarnaast weerspiegelt de populatie van Nederlandstalige alumni niet helemaal de diversiteit die aan de Universiteit Antwerpen aanwezig is. Uit cijfers van de cel diversiteit en inclusie van de UA blijkt dat zeker 18% van de studenten die een master volgen bij de FBE van thuis uit meertalig is (ECHO, 2025). Over alle masteropleidingen van de UA heen heeft minstens 20% van de studenten een migratieachtergrond, en voor 13% van hen ligt die achtergrond buiten de Europese Unie. Deze studenten hebben naar alle waarschijnlijkheid andere primaire talen dan of naast het Nederlands. Dit beeld verschilt dus van onze respondenten, waarvan 96,88% aangaf Nederlands als (een van de) moedertaal/talen te hebben. Daarom kan het interessant zijn voor toekomstig onderzoek om een grotere en meer diverse sample te hebben en/of om gelijkaardige studies te doen in andere faculteiten of aan andere universiteiten, zodat vergelijkingen mogelijk worden. Ook professionele organisaties zoals VOKA zouden de bevindingen van deze studie als uitgangspunt kunnen gebruiken om op grotere schaal een eigen enquête uit te voeren onder hun leden. Op die manier zouden de resultaten uit deze studie eventueel veralgemeend kunnen worden.

Een tweede beperking ligt in het feit dat de studie een momentopname is, terwijl een universiteit steeds in beweging is. Dat betekent dat de inhoud van de taallessen die worden gegeven steeds veranderen en bijgeschaafd worden, bijvoorbeeld door docentenwissels en/of door recente ontwikkelingen op het vlak van GenAI-tools. Sinds de lancering van ChatGPT in november 2022

bijvoorbeeld, zijn er aanzienlijke veranderingen gebeurd in het talenonderwijs. Deze veranderingen zitten dus niet vervat in de antwoorden van de alumni die in 2021 of vroeger zijn afgestudeerd.

Ten derde steunen de data op zelfrapportage en -evaluatie, zowel op het vlak van taalvaardigheid als het gebruik en de gewoontes rond AI op de werkvloer. Dit vergt altijd voorzichtigheid bij de interpretatie. Aan de andere kant heeft onderzoek ook aangetoond dat er significante correlaties zijn tussen de effectieve en zelf gerapporteerde taalvaardigheid, bijvoorbeeld in het Frans (Dewaele & Dewaele, 2020).

Ondanks deze beperkingen komt uit deze studie duidelijk naar voren dat meertaligheid een grote troef is op de werkvloer. Ook al zijn GenAI-tools in opmars en geven de bevraagde alumni aan dat ze die effectief vaak inzetten voor communicatieve vaardigheden, toch suggereren de bevindingen dat het talenonderwijs een belangrijke plaats moet behouden in het curriculum, vooral wat betreft toegepaste bedrijfseconomische mondelinge en interculturele vaardigheden.

Literatuurlijst

- AlAfnan, M.A., Dishari, S. & MohdZuki, S.F.** (2024). 'Developing soft skills in the artificial intelligence era: Communication, business writing, and composition skills.' *Journal of Artificial Intelligence and Technology*, 4: 305-317. doi: 10.37965/jait.2024.0496.
- Angouri, J.** (2014). 'Multilingualism in the workplace: Language practices in multilingual contexts.' *Multilingua*, 33/1-2: 1-9. doi: 10.1515/multi-2014-0001.
- Angouri, J. & Piekkari, R.** (2018). 'Organising multilingually: Setting an agenda for studying language at work.' *European Journal of International Management*, 12/1-2: 8-27. doi: 10.1504/EJIM.2018.10009383.
- Babashahi, L., Barbosa, C.E., Lima, Y., Lyra, A., Salazar, H., Argôlo, M., Almeida, M.A.d. & Souza, J.M.d.** (2024). 'AI in the Workplace: A Systematic Review of Skill Transformation in the Industry.' *Administrative Sciences*, 14/127: 1-28. doi: 10.3390/admsci14060127.
- Baert, S., De Bie, T., Derous, E., D'hert, L., Lippens, L., Neyt, B. & Van Looy, A.** (2025). *Policy Brief 20. Wat Vlaamse werknemers denken over AI op de werkvloer: Nieuwe cijfers en duiding vanuit onderzoek*. Policy Brief 20. <<https://www.ugent.be/ugentatwork/nl/acties/policy-briefs/policy-brief-20>>.
- Baygi, R.M. & Huysman, M.** (2025). 'EXPRESS: Generative AI and the Social Fabric of Organizations.' *Strategic Organization*, Special issue: *The question of intelligent technology*, 1-13. doi: 10.1177/14761270251385456.

- Brannen, M., Piekkari, R. & Tietze, S.** (2014). 'The multifaceted role of language in international business: Unpacking the forms, functions and features of a critical challenge to MNC theory and performance.' *Journal of International Business Studies*, 45: 495–507. doi: 10.1057/jibs.2014.24.
- Cardon, P., Fleischmann, C., Logemann, M., Heidewald, J., Aritz, J. & Swartz, S.** (2024). 'Competencies Needed by Business Professionals in the AI Age: Character and Communication Lead the Way.' *Business and Professional Communication Quarterly*, 87/2: 223-246. doi: 10.1177/23294906231208166.
- Cardon, P. & Coman, A.W.** (2025). 'Professionalism and Trustworthiness in AI-Assisted Workplace Writing: The Benefits and Drawbacks of Writing With AI.' *International Journal of Business Communication* [Preprint]. doi: 10.1177/23294884251350599.
- Chiswick, B.R.** (2008). 'The Economics of Language: An Introduction and Overview.' *IZA Discussion Paper*, 3568. doi: 10.2139/ssrn.1155862.
- CiLT & InterAct International.** (2006). *ELAN: Effects on the European economy of shortages of foreign language skills in enterprise*. European Commission. <https://ec.europa.eu/assets/eac/languages/policy/strategic-framework/documents/elan_en.pdf>.
- Council of Europe.** (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume*. Strasbourg: Council of Europe Publishing. <www.coe.int/lang-cefr> [7 juli 2025].
- Darics, E. & Koller, V.** (2019). 'Social Actors "to go": An Analytical Toolkit to Explore Agency in Business Discourse and Communication.' *Business and Professional Communication Quarterly*, 82/2: 214-238. doi: 10.1177/2329490619828367.
- Darics, E.** (red.) (2022). *Language awareness in business and the professions*. Cambridge: Cambridge University Press. doi: 10.1017/9781108696159.
- Darics, E. & Clifton, J.** (2023). *Organisation, communication and language: A case book of methods for analysing workplace text and talk*. Cham: Palgrave Macmillan. doi: 10.1007/978-3-031-30199-5.
- Davidaviciene, V. & Al Majzoub, K.** (2022). 'The effect of cultural intelligence, conflict, and transformational leadership on decision-making processes in virtual teams.' *Social Sciences*, 11/2: 64. doi: 10.3390/socsci11020064.
- De Marez, L., et al.** (2025). *imec.digimeter 2024: Digitale trends in Vlaanderen*. Leuven: imec. <<https://www.imec.be/nl/kennisuitwisseling/techmeters/digimeter/imec-digimeter-2024>>.
- Deardorff, D.K.** (red.) (2009). *The SAGE Handbook of Intercultural Competence*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications. doi: 10.4135/9781071872987.
- Deardorff, D.K.** (2020). *Manual for Developing Intercultural Competencies: Story Circles*. Thousand Oaks, CA: Routledge. doi: 10.4324/9780429244612.

- Degrave, P. & Hiligsmann, Ph.** (2021). 'De behoefte aan vreemde talen van jonge universitair opgeleiden op de werkvloer in Franstalig België.' *Verslagen en Mededelingen van de KANTL*, 131/2: 97-126. <<https://verslagenenmededelingen.be/index.php/VM/article/view/218>>.
- DeVasto, D. & Palmer, Z.** (2024). 'Building Critical AI Literacy in the Business Communication Classroom.' *Business and Professional Communication Quarterly*, 87/4: 557-572. doi: 10.1177/23294906241253199.
- Dewaele, L. & Dewaele, J.-M.** (2021). 'Actual and Self-Perceived Linguistic Proficiency Gains in French during Study Abroad.' *Languages*, 6/1: 6. doi: 10.3390/languages6010006.
- Dodoo, J.O.** (2025). 'Analysing Cross-cultural Communication Patterns in Global Business Environments: Case of the Oil and Gas Industry.' *International Journal of Innovative Research and Development*, 14/5: 21-33. doi: 10.24940/ijird/2025/v14/i5/MAY25006.
- Dwivedi, Y.K., Kshetri, N., Hughes, L., Slade, E.L., Jeyaraj, A., Kar, A.K., Baabdullah, A.M., Koohang, A., Raghavan, V., Ahuja, M., Albanna, H., Albashrawi, M.A., Al-Busaidi, A.S., Balakrishnan, J., Barlette, Y., Basu, S., Bose, I., Brooks, L., Buhalis, D. ... Wright, R.** (2023). "“So what if ChatGPT wrote it?” Multidisciplinary perspectives on opportunities, challenges and implications of Generative Conversational AI for research, practice and policy.' *International Journal of Information Management*, 71: 102642. doi: 10.1016/j.ijinfomgt.2023.102642.
- Du, J. & Daniel, B.K.** (2024). 'Transforming language education: A systematic review of AI-powered chatbots for English as a foreign language speaking practice.' *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 6: 100230. doi: 10.1016/j.caeai.2024.100230.
- ECHO.** (2025). *Diversity: Making learning more inclusive* [PowerPointpresentatie]. Antwerpen: ECHO Expertisecentrum Hoger Onderwijs, Universiteit Antwerpen. [7 juli 2025].
- Ehrenreich, S.** (2009). 'English as a lingua franca in multinational corporations: Exploring business communities of practice.' In Mauranen, A. & Ranta, E. (red.), *English as a lingua franca: Studies and findings*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars, pp. 126-151.
- Fleischmann, C., Logemann, M.K., Heidewald, J., Cardon, P., Aritz, J. & Swartz, S.** (2024). 'Fostering GenAI literacy in higher education for future workplace preparedness: A mixed-methods study.' *ECIS 2024 Proceedings*, 5. <https://aisel.aisnet.org/ecis2024/track13_learning_teach/track13_learning_teach/5>.
- Freking, J.** (2025). 'How Cultural Intelligence Shapes Communication and Decision-Making in Multicultural Teams.' *The Scholarship Without Borders Journal*, 3/2: 1-12. doi: 10.57229/2834-2267.1069.
- Gans, J.S.** (2024). 'How will Generative AI impact communication?' *Economics Letters*, 242: 111872. doi: 10.1016/j.econlet.2024.111872.

- Hahm, S. & Gazzola, M.** (2022). 'The value of foreign language skills in the German labor market.' *Labour Economics*, 76: 102150. doi: 10.1016/j.labeco.2022.102150.
- Harzing, A.-W. & Feely, A.J.** (2008). 'The language barrier and its implications for HQ-subsidiary relationships.' *Cross Cultural Management: An International Journal*, 15/1: 49-61. doi: 10.1108/13527600810848827.
- Hossen, S., Joti, M.M. & Rashed, M.G.** (2025). 'Language of persuasion and misrepresentation in business communication: A textual detection approach.' *arXivLabs*. doi: 10.48550/arXiv.2508.09935.
- Ilie, C., Nickerson, C. & Planken, B.C.** (2019). *Teaching Business Discourse (Research and Practice in Applied Linguistics)*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. doi: 10.1007/978-3-319-96475-1.
- Kaban, A. & Stachowicz-Stanusch, A.** (red.) (2023). *Empowering education: Exploring the potential of artificial intelligence*. ISTES Organization. <<https://www.istes.org/seeder/books/files/c4b4539141820bb458519dc28b74d384.pdf>>.
- Kalogiannidis, S., Patitsa, C. & Chalaris, M.** (2024). 'The Integration of Artificial Intelligence in Business Communication Channels: Opportunities and Challenges.' *WSEAS Transactions on Business and Economics*, 21: 1922–1944. doi: 10.37394/23207.2024.21.157.
- Kosmyna, N., Hauptmann, E., Yuan, Y.T., Situ, J., Liao, X.-H., Beresnitzky, A.V., Braunstein, I. & Maes, P.** (2025). 'Your brain on ChatGPT: Accumulation of cognitive debt when using an AI assistant for essay writing task.' *arXiv preprint arXiv:2506.08872*. doi: 10.48550/arXiv.2506.08872. [7 juli 2025].
- Law, L.** (2024). 'Application of generative artificial intelligence (GenAI) in language teaching and learning: A scoping literature review.' *Computers and Education Open*, 6: 100174. doi: 10.1016/j.caeo.2024.100174.
- Lee, D. & Palmer, E.** (2025). 'Prompt engineering in higher education: A systematic review to help inform curricula.' *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 22/7. doi: 10.1186/s41239-025-00503-7.
- Lupták, M.** (2024). 'Developing soft skills in foreign language education in the tertiary sector, employers' expectations, and the role of foreign languages in non-philological study programmes – Themes of the scientific conference at the Technical University in Zvolen.' *Apps – Academic Journal of Applied Linguistics and Languages*, 2/2: 47-52. <<https://ojs.tuzvo.sk/index.php/apps/article/view/140>>.
- Marconi, G., Vergolini, L. & Borgonovi, F.** (2023). 'The demand for language skills in the European labour market: Evidence from online job vacancies.' *OECD Social, Employment and Migration Working Papers*, 294. Paris: OECD Publishing. doi: 10.1787/e1a5abe0-en.
- Melitz, J.** (2018). 'English as a lingua franca: Facts, benefits and costs.' *The World Economy*, 41/7: 1750-1774. doi: 10.1111/twec.12643.

- Park, J.S.Y.** (2020). 'Translating Culture in the Global Workplace: Language, Communication, and Diversity Management.' *Applied Linguistics*, 41/1: 109-128. doi: 10.1093/applin/amz019.
- Pietrzyk-Kowalec, P.** (2023). 'Multilingualism and the job market in the European Union: A comprehensive analysis.' *Proceedings of the World Conference on Education and Teaching*, 2/1: 1-8. doi: 10.33422/etconf.v2i1.71.
- Rohrbach, T. & Makhortykh, M.** (2025). 'A matter of mindset? Features and processes of newsroom-based corporate communication in times of artificial intelligence.' *Corporate Communications: An International Journal*, 30/4: 624-641. doi: 10.1108/CCIJ-07-2024-0118.
- Schlegelmilch, B.B. & Crook, J.** (1988). 'Firm-level determinants of export intensity.' *Managerial and Decision Economics*, 9/4: 291-300. doi: 10.1002/mde.4090090408.
- Schlegelmilch, B.B. & Ross, A.G.** (1987). 'The influence of managerial characteristics on different measures of export success.' *Journal of Marketing Management*, 3/2: 145-158. doi: 10.1080/0267257x.1987.9964035.
- Schroedler, T.** (2018). *The value of foreign language learning: A study on linguistic capital and the economic value of language skills*. Wiesbaden: Springer VS. doi: 10.1007/978-3-658-19736-0.
- Stein-Smith, K.** (2017). 'Foreign languages: A world of possibilities.' *International Journal of Language and Linguistics*, 4/4: 1-12. <https://ijllnet.com/journals/Vol_4_No_4_December_2017/1.pdf>.
- Strobl, C., Ailhaud, E., Benetos, K., Devitt, A., Kruse, O., Proske, A. & Rapp, C.** (2019). 'Digital support for academic writing: A review of technologies and pedagogies.' *Computers & Education*, 131: 33-48. <<https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.12.005>>.
- Swift, J.S.** (1990). 'Marketing competence and language skills: UK competence in the Spanish market.' *International Business Communication*, 2/2: 21-26.
- Swift, J.S.** (1991). 'Foreign language ability and international marketing.' *European Journal of Marketing*, 25/12: 36-49. doi: 10.1108/EUM00000000000634.
- Tang, M.** (2019). 'Fostering creativity in intercultural and interdisciplinary teams: The VICTORY model.' *Frontiers in Psychology*, 10: 2020. doi: 10.3389/fpsyg.2019.02020.
- Turnbull, P.W. & Welham, G.F.** (1985). 'The characteristics of European export marketing staff.' *European Journal of Marketing*, 19/2: 31-41. doi: 10.1108/EUM00000000004752.
- Ursic, M. & Czinkota, M.** (1989). 'The relationship between managerial characteristics and export behavior.' In J. Hawes (red.), *Proceedings of the 1989 Academy of Marketing Science (AMS) Annual Conference. Developments in Marketing Science: Proceedings of the Academy of Marketing Science*, pp. 208-211. doi: 10.1007/978-3-319-17055-8_42.

- Van den Hauwe, J. & Braecke, C.** (1993). 'Het gebruik van vreemde talen in de werksituatie door oud-studenten TEW van UFSIA.' *Economisch en Sociaal Tijdschrift*, 47/2: 307-329. <<https://ideas.repec.org/a/ant/ecsots/v47y1993i2p307-329.html>>.
- Verboven, H., Hughes, S. & Vangehuchten, L.** (2008). *Talenkennis en economie: De ideale combinatie voor de arbeidsmarkt*. Alumnionderzoek van de Faculteit TEW van de Universiteit Antwerpen. Onuitgegeven surveyrapport.
- Verdonk, R.** (2005). 'El estudio del español en Amberes: de la pluralidad de instituciones universitarias a la universidad pluralista.' In Lefere, R. (dir.), *Memorias para el futuro: Primer congreso de estudios Hispánicos en el Benelux*. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia, pp. 105-116.
- Villegas, C.** (2024). 'A systematic review of research on soft skills for employability.' *Advanced Education*, 12/25: 200-212. doi: 10.20535/2410-8286.314064.
- Wagner, M. & Byram, M.** (2017). *Intercultural Citizenship*. In M. Wagner & M. Byram (red.), *The International Encyclopedia of Intercultural Communication*. Wiley. doi: 10.1002/9781118783665.ieicc0043.
- Wang, H. & Dang, A.** (2024). 'Enhancing L2 writing with generative AI: A systematic review of pedagogical integration and outcomes.' <<https://doi.org/10.13140/RG.2.2.19572.16005>>.
- Yue, C.A., Men, L.R., Mitson, R., Davis, D.Z. & Zhou, A.** (2024). 'Artificial intelligence for internal communication: Strategies, challenges, and implications.' *Public Relations Review*, 50/5: 102515. <<https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2024.102515>>.

Appendix 1: online vragenlijst

VERKLARENDE WOORDENLIJST VOORAF

- ♦ MK: meerkeuzevraag
- ♦ MK + open: meerkeuzevraag met 1 open antwoordoptie, telkens ‘Anders: ____’
- ♦ Open: open vraag met invulvak
- ♦ DD: dropdownmenu
- ♦ DD jaartal: dropdownmenu met jaartallen
- ♦ DD aantal jaar: dropdownmenu met cijfers van 0 tot 100

BLOK 1: ALGEMENE ACHTERGROND PARTICIPANT

1. Wat is uw geboortejaar? (DD jaartal)
2. Wat is uw gender? (MK + open)
 - ☐ M
 - ☐ V
 - ☐ Non-binair
 - ☐ Zeg ik liever niet
 - ☐ Anders: _____
3. Wat is de titel van de bacheloropleiding/kandidatuur die u heeft gevolgd? (open)
4. In welk jaar bent u gestart met uw bachelor/kandidatuur? (DD jaartal)
5. In welk jaar heeft u uw bachelor/kandidatuur afgerond? (DD jaartal)
6. Welke taal- en communicatievaardigheidsvakken heeft u gevolgd? (MK)
 - ☐ Duits
 - ☐ Engels
 - ☐ Frans
 - ☐ Nederlands
 - ☐ Spaans

7. Heeft u een masterdiploma/licentie? (MK)

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Indien 'Ja' bij vraag 7:

- 7.1. Wat is de titel van de masteropleiding/licentie die u heeft gevolgd?
(open)
 - 7.2. In welk jaar bent u gestart met uw master/licentie? (DD jaartal)
 - 7.3. In welk jaar heeft u uw master/licentie afgrond? (DD jaartal)
8. Heeft u nog andere bachelor-/kandidatuur- of masterdiploma's/licenties behaald? (MK)
- ☐ Ja
 - ☐ Nee

Indien 'Ja' bij vraag 8:

- 8.1. Welke andere bachelor-/kandidatuur- of masterdiploma's/licenties heeft u behaald? (open)

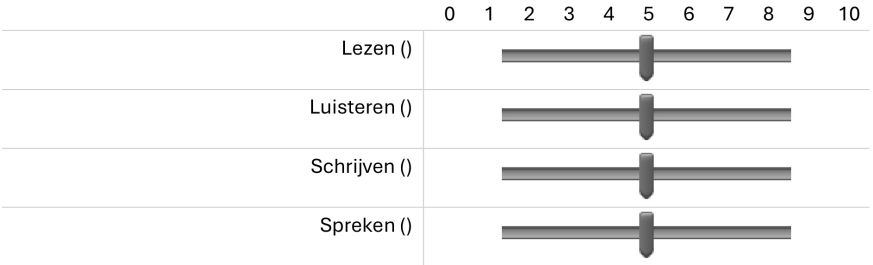
BLOK 2: TALENPROFIEL

- 1. Wat is uw moedertaal? Wat zijn uw moedertalen? Het gaat hierbij om talen die u thuis dagelijks sprak tijdens het opgroeien. (open per regel)
- 2. Welke andere talen spreekt u? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. (MK + open)
 - ☐ Duits
 - ☐ Engels
 - ☐ Frans
 - ☐ Spaans
 - ☐ Nederlands
 - ☐ Andere: _____

Indien participanten bij vraag 2 Duits, Engels, Frans en/of Spaans (de opleidingstalen) hadden aangekruist, vroegen we hen om per aangeduide taal de volgende vraag te beantwoorden.

3. Geef aan, op een schaal van nul tot tien, hoe goed u leest, luistert, schrijft en spreekt.

0 = niet; 1 = zeer slecht; 2 = slecht; 3 = redelijk; 4 = iets minder dan voldoende; 5 = voldoende; 6 = iets meer dan voldoende; 7 = goed; 8 = zeer goed; 9 = uitstekend; 10 = perfect(x)

Indien participanten bij vraag 2 Duits, Engels, Frans en/of Spaans (de opleidingstalen) hadden aangekruist, vroegen we hen om per aangeduide taal de volgende vraag te beantwoorden.

4. Waar heeft u voornamelijk geleerd? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. (MK + open)
- ☐ Tijdens middelbare studies
 - ☐ Tijdens hogere studies
 - ☐ In talenopleidingen zoals bij Linguapolis of een gelijkaardig instituut
 - ☐ Met een app zoals Duolingo
 - ☐ Met familie/vrienden
 - ☐ Door een periode te studeren waar de taal gesproken werd zoals AFS, Erasmus
 - ☐ Door een periode te werken waar de taal gesproken werd
 - ☐ Door een periode te verblijven bij familie in het buitenland
 - ☐ Elders: _____

BLOK 3: PROFESSIONEEL PROFIEL EN WERKERVARING

1. Hoeveel jaar werkervaring heeft u? (DD aantal jaar)
2. In welk land werkt u hoofdzakelijk voor uw huidige job? (MK + open)
 - ☐ België
 - ☐ Nederland
 - ☐ Frankrijk

- ☐ Luxemburg
- ☐ Duitsland
- ☐ Spanje
- ☐ Andere: _____

3. In welke sector werkt u? (MK + open)

- ☐ Financiële consultancy
- ☐ Financiële audit
- ☐ Boekhouding
- ☐ Trading
- ☐ Marketing
- ☐ Retail
- ☐ Horeca en toerisme
- ☐ Onderwijs
- ☐ Evenementen
- ☐ Audiovisuele sector/film
- ☐ Kunst en cultuur
- ☐ Voeding
- ☐ Transport en logistiek
- ☐ Sociale economie
- ☐ Overheid en openbaar bestuur
- ☐ Socioculturele sector, sport, jeugdwerk
- ☐ Land-, tuin-, bosbouw, visserij
- ☐ Informatica
- ☐ HR/uitzendbureaus
- ☐ Hout- en meubelindustrie
- ☐ Grafische, papier- en kartonindustrie
- ☐ Gezondheidsdiensten en -instellingen
- ☐ Energie en water
- ☐ Chemie, metaal
- ☐ Bouw
- ☐ Bank, verzekering, post, telecom
- ☐ Handel, verhuur
- ☐ Andere: _____

4. Wat is de titel van uw huidige functie? (open)

5. Onder welke werkvorm valt u? (MK + open)

- ☐ Zelfstandige
- ☐ In loondienst
- ☐ Beide

☐ Anders: _____

6. Werkt u, globaal gezien, sinds het begin van uw carrière in dezelfde sector?

☐ Ja

☐ Nee

Indien 'Nee' bij vraag 6:

6.1. In welke sector(en) werkte u al eerder? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. (MK + open, zelfde antwoordopties als vraag 3)

7. Heeft u in het buitenland gewerkt (voor uw huidige situatie)?

☐ Ja

☐ Nee

Indien 'Ja' bij vraag 7:

7.1. In welk(e) land(en)? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. (open per regel)

7.2. Wat was/waren de voertaal/voertalen op de werkvloer in land 1/2/3/4/5? (afhankelijk van aantal ingevulde landen bij vraag 9) (open per regel)

8. Heeft u eventueel nog specifieke aanvullingen met betrekking tot het gebruik van talen tijdens uw loopbaan (bijvoorbeeld tijdens korte verblijven, congressen, beurzen)? (open)

BLOK 4: GEBRUIK TALEN OP HET WERK

1. Waar werkt u hoofdzakelijk? (MK)

☐ Antwerpen

☐ Brussel

☐ Henegouwen

☐ Limburg

☐ Luik

☐ Luxemburg

☐ Namen

☐ Oost-Vlaanderen

☐ Vlaams-Brabant

☐ Waals-Brabant

☐ West-Vlaanderen

- ☐ Buitenland
2. Welke talen gebruikt u dagelijks op de werkvloer? In de brede zin: zowel voor interne als externe communicatie. Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. (MK + open)
- ☐ Nederlands
- ☐ Engels
- ☐ Frans
- ☐ Spaans
- ☐ Duits
- ☐ Andere: _____
3. Welke talen gebruikt u occasioneel op de werkvloer? In de brede zin: zowel voor interne als externe communicatie. Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. (MK + open)
- ☐ Nederlands
- ☐ Engels
- ☐ Frans
- ☐ Spaans
- ☐ Duits
- ☐ Andere
4. Welke talen gebruikt u voor de interne communicatie op de werkvloer? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. (MK + open)
- ☐ Nederlands
- ☐ Engels
- ☐ Frans
- ☐ Spaans
- ☐ Duits
- ☐ Andere: _____
5. Indien u wil, kan u hier toelichting geven omtrent de talen die gebruikt worden voor interne communicatie op de werkvloer. (open)
6. Welke talen gebruikt u voor de externe communicatie op de werkvloer? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. (MK + open)
- ☐ Nederlands
- ☐ Engels
- ☐ Frans
- ☐ Spaans
- ☐ Duits

- ☐ Andere: _____
7. Geef eventuele toelichting omtrent welke talen gebruikt worden voor externe communicatie op de werkvloer. (open)
8. Is het onderdeel van uw job om een team aan te sturen of te leiden? (MK)
- ☐ Ja
- ☐ Nee

Indien 'Ja' bij vraag 8:

- 8.1. Zijn er verschillende moedertalen bij de leden van het team of de afdeling die u aanstuurt?
- ☐ Ja
- ☐ Nee
- 8.2. Wat is de voertaal/voertalen in het team/op de afdeling? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. (MK + open)
- ☐ Nederlands
- ☐ Engels
- ☐ Frans
- ☐ Spaans
- ☐ Duits
- ☐ Andere
- 8.3. Welk informeel en/of formeel taalbeleid wordt er gehanteerd op de werkvloer volgens u? Wij definiëren formeel taalbeleid als een set van formele en meestal neergeschreven richtlijnen of regels vanuit het hoger management rond het wel of niet gebruiken van bepaalde talen. Een informeel taalbeleid is informeel, soms onuitgesproken afspraken rond het gebruik van bepaalde talen. Een informeel en formeel taalbeleid kunnen naast elkaar bestaan. (open)

BLOK 5: PROFESSIONELE TAAL- EN COMMUNICATIE- VAARDIGHEDEN OP DE WERKVLOER EN DE INVLOED VAN OPLEIDING

Per gevolgde taal (zoals eerder aangegeven door respondent: (ranking met 1 open optie 'ander')

1. Wat is het meest nuttig gebleken op de werkvloer van wat u heeft geleerd in het FBE-vak Zakelijk en Economisch? Rank van meest naar minst nuttig, door de antwoorden naar boven of onder te slepen. (ranking + open)

- ☐ Economische en zakelijke woordenschat
 - ☐ Algemene woordenschat (bv. sport, cultuur, eten, familie)
 - ☐ Grammatica
 - ☐ Uitspraak
 - ☐ Algemene spreekvaardigheid: dagelijkse conversatie (smalltalk etc.)
 - ☐ Professionele spreekvaardigheid: presenteren, sollicitatiegesprekken, mondelinge feedback geven
 - ☐ Leesvaardigheid: economische actualiteit, e-mails, vakliteratuur
 - ☐ Schrijfvaardigheid: e-mails, motivatiebrief, analytisch rapport, andere
 - ☐ Stijl: beleefdheid, (in)formaliteit
 - ☐ Andere: _____
2. Zijn er specifieke vaardigheden of aspecten rond taal- en communicatievaardigheden die u miste in de opleiding en graag had geleerd? (MK)
- ☐ Ja
 - ☐ Nee

Indien 'Ja' bij vraag 2:

- 2.1. Welke specifieke vaardigheden of aspecten? (open)
3. Op welke manier gebruikt u uw taalvaardigheden op het werk? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. (MK + open)
- ☐ Vergaderingen
 - ☐ Onderhandelingen
 - ☐ Presentaties
 - ☐ E-mails
 - ☐ Het schrijven van rapporten
 - ☐ Interne communicatie met collega's
 - ☐ Externe communicatie met leveranciers
 - ☐ Externe communicatie met klanten
 - ☐ Andere _____
4. Is er een gebrek aan taal- en communicatievaardigheden bij uw collega's in uw huidige job? (MK)
- ☐ Ja
 - ☐ Nee
5. Licht hieronder toe welke taal- en communicatievaardigheden u mist bij uw collega's in uw huidige job. (open)

6. Heeft u zichzelf op het vlak van taal- en communicatievaardigheden bijgeschoold vanwege professionele redenen? (MK)
- ☐ Ja
 - ☐ Nee

Indien 'Ja' bij vraag 6:

- 6.1. Welke vaardigheden hebt u bijgeschoold, en op welke manier (individuele training, taalcursus, workshop ...)? (open)
 - 6.2. Licht hieronder verder toe (waar, wanneer, duur van de opleiding ...). (open)
7. Hoe denkt u dat uw talige vaardigheden zullen worden aangesproken of ingezet in de toekomst als gevolg van uw verdere carrièreontwikkeling (bijvoorbeeld omdat u beoogt in het buitenland te werken, een leidinggevende functie op te nemen, et cetera)? (MK)
- ☐ Meer
 - ☐ Minder
 - ☐ Hetzelfde

BLOK 6: GEBRUIK VAN AI-TOOLS OP DE WERKVLOER

1. Gebruikt u voor uw werk AI-tools? (MK)
- ☐ Ja
 - ☐ Nee
2. Welke AI-tools gebruikt u voor uw werk? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. (MK + open)
- ☐ ChatGPT
 - ☐ Copilot
 - ☐ Character AI
 - ☐ QuillBot
 - ☐ MidJourney
 - ☐ Hugging Face
 - ☐ Google Bard/Gemini
 - ☐ NovelAI
 - ☐ CapCut
 - ☐ Janitor AI
 - ☐ Civitai
 - ☐ Murf
 - ☐ Jasper

- ☐ Trint
- ☐ Fliki
- ☐ Andere
- ☐ Andere
- ☐ Andere

Per aangeduide tool (van de lijst of bij 'andere'):

3. Hoe vaak gebruikt u X? (MK)
 - ☐ Dagelijks
 - ☐ Wekelijks
 - ☐ Maandelijks
 - ☐ Af en toe
 - ☐ Zelden
4. Waarvoor gebruik u AI-tools? (open)
5. Heeft u een opleiding of training, lezing bijgewoond voor het gebruik van AI-tools, in de breedste zin (algemene werking van AI, algemeen gebruik van AI, werking van één specifieke AI-tool ...)? (MK)
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
6. Waarover ging deze opleiding of training? (open)
7. Zou u graag een dergelijke opleiding volgen? (MK)
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
8. Wat zou u dan het interessantst vinden als onderwerp voor zo'n training? (MK + open)
 - ☐ Inzetbaarheid: voor welke taken kunnen AI-tools gebruikt worden
 - ☐ Gebruik zelf: hoe werken AI-tools en hoe kan ik ze gebruiken
 - ☐ Ethische aspecten
 - ☐ Andere: _____
9. Maakt u anders gebruik van uw talige vaardigheden op de werkvloer sinds u AI-tools gebruikt? (MK)
 - ☐ Meer
 - ☐ Minder
 - ☐ Hetzelfde

10. Licht hieronder toe hoe u meer gebruikmaakt van uw talige vaardigheden sinds het gebruik van AI-tools. (open)
11. Licht hieronder toe hoe u minder gebruikmaakt van uw talige vaardigheden sinds het gebruik van AI-tools. (open)

BLOK 7: TAAL EN AI IN DE TOEKOMST

1. Hoe ziet u de evolutie van AI in de komende 1-2 jaar voor uw job? (open)
2. Welke taal- en communicatievaardigheden moeten geoefend blijven worden zonder het gebruik van AI-tools? (open)
3. Welke taal- en communicatievaardigheden moeten worden geoefend met de integratie van het goed gebruiken van AI-tools? (open)

Appendix 2: semigestructureerde interviews

ALGEMENE VRAGEN

1. Kan u even vertellen wat uw huidige jobtitel is, en wat dat inhoudt?
2. Heeft u hiervoor nog andere jobs gehad?
3. Zo ja, kan u in grote lijnen even schetsen hoe uw loopbaan eruitziet?

TAAL OP HET WERK

1. Hoe ziet de talige situatie er voor u uit op het werk?
2. Welke taal of talen spreekt u regelmatig, en met wie?
 - a. Prompts: collega's, leidinggevendenden, klanten, leveranciers...
3. Hoe comfortabel voelt u zich bij het gebruik van die verschillende talen?
4. Zijn er momenten dat u het meer of minder vanzelfsprekend vindt om een bepaalde taal te spreken?
 - a. (genres en talen)
5. Zou u uzelf nog willen bijscholen op het vlak van taal- en communicatievaardigheden?
 - a. Zo ja, op welke manier?

TAALOPLEIDING FBE UA

1. Welke taalvakken heeft u gevolgd tijdens uw opleiding aan de FBE?
2. Hoe kijkt u terug op deze taalcomponent van de opleiding?
3. Welke zaken waren het nuttigst?
4. Welke het minst nuttig?
5. Wat heeft u gemist in uw opleiding?

6. Hoe kijkt u op dit moment naar het belang van meertaligheid en taalvaardigheid op de werkvloer?
7. Hoe ziet u de toekomst van meertaligheid en taalvaardigheid op de werkvloer?
 - a. Worden bepaalde aspecten belangrijker?
 - b. Worden bepaalde aspecten minder belangrijk?

AI OP DE WERKVLOER

1. Gebruikt u AI-tools op de werkvloer?
 - a. Zo ja,
 - i. Welke?
 1. Welke GenAI zoals ChatGPT e.d.?
 2. Welke tools die we daarvoor al kenden, zoals vertaaltools als DeepL, Google Translate, maar ook schrijfhulptools, interactieve woordenboeken en andere grammaticatools?
 - ii. Waarom?
 - b. Zo nee,
 - i. Waarom niet?
 - ii. Bent u van plan om er in de nabije toekomst te gaan gebruiken?
2. Zou u uzelf nog willen bijscholen op het vlak van AI?
 - a. Zo ja, toelichten?
3. Hoe kijkt u naar het gebruik van AI-tools op de werkvloer?
 - a. Vindt u dat er beleid moet komen rond ethische kwesties?
 - i. Zo ja, welke? (eventuele prompts:)
 1. Jobverlies
 2. Intellectueel eigendom
 3. Gebruik van trainingsdata
 4. Transparantie rond het gebruik van AI-tools
 5. Andere
4. Wat denkt u dat de grootste veranderingen rond AI-tools zullen zijn in de komende jaren?
5. Denkt u dat AI-tools de noden rond taal- en communicatievaardigheden op de werkvloer zullen veranderen?
 - a. Zo ja, hoe en waarom?
 - b. Zo nee, waarom?

6. Welke vaardigheden denkt u dat de nieuwe generatie FBE-studenten moet meekrijgen wat betreft AI-tools, vooral in verband met taal- en communicatievaardigheden?
7. Welke componenten in ons taal- en communicatievaardigheidsonderwijs kunnen volgens u verdwijnen door de ontwikkelingen rond AI?
8. Welke componenten in ons taal- en communicatievaardigheidsonderwijs moeten volgens u in de opleiding ingevoegd worden door de ontwikkelingen rond AI?

AFRONDING

1. Heeft u nog toevoegingen rond iets dat we in het interview besproken hebben, of dat u verder nog relevant vindt?
2. Heeft u nog vragen voor ons?